

Sygn. akt I C 1319/24

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2025 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący Sędzia Piotr Ryng

Protokolant sądowy Dominik Fiuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 czerwca 2025 roku w Lublinie

sprawy z powództwa [REDACTED]

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę Lubelskiego,

zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej

o zapłatę

I. powództwo oddala,

II. nie obciąża powódki [REDACTED] kosztami procesu.

Uzasadnienie

W pozwie z 27 maja 2024 roku, skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – reprezentowanemu przez Wojewodę Lubelskiego, pełnomocnik powódki [REDAKTOWANO], prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą [REDAKTOWANO] wnosił o:

1. zasądzenie od Skarbu Państwa – Wojewody Lubelskiego kwoty [REDAKTOWANO] zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
2. zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,
3. w przypadku oddalenia powództwa wnosił na podstawie art. 102 k.p.c. o nieobciążanie powoda kosztami procesu, w szczególności kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazał, że powódka jest indywidualnym przedsiębiorcą świadczącym usługi hotelarskie. Świadczy je w powiecie włodawskim, gminie Włodawa, na terenie której wprowadzono stan wyjątkowy, początkowo na 30 dni, a następnie na kolejne 60 dni, do 1 grudnia 2021 roku. W okresie od 1 grudnia 2021 roku do 1 marca 2022 roku oraz od 2 marca 2022 roku do 30 czerwca 2022 roku teren Gminy był objęty zakazem przebywania w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi. W dniu 16 lutego 2024 roku powódka złożyła do Wojewody Lubelskiego wniosek o wypłatę rekompensaty za okres obowiązywania czasowego zakazu przebywania. Decyzją nr 261/2024 z 26 kwietnia 2024 roku Wojewoda Lubelski odmówił udzielenia powódce rekompensaty. W ocenie wojewody roszczenie powódki o rekompensatę uległo przedawnieniu, bowiem stało się wymagalne odpowiednio - 2 marca 2022 roku i przedawniło 2 marca 2023 roku (za pierwszy okres czasowego zakazu przebywania) oraz 1 lipca 2022 roku i przedawniło się 1 lipca 2023 roku (drugi okres czasowego zakazu przebywania). W ocenie powódki decyzja wojewody jest wadliwa. Po pierwsze, stosując do roszczenia o rekompensatę

odpowiednio art. 8 ustawy o stratach należy dokonać modyfikacji tego artykułu z uwzględnieniem specyfiki ustawy o rekompensacie, tj. uznać, że zastosowanie znajdzie jedynie zdanie drugie art. 8 ustawy o stratach, określające termin przedawnienia jako trzy lata od dnia zniesienia stanu nadzwyczajnego. Po drugie, roszczenie powódki o rekompensatę za pierwszy okres czasowego zakazu przebywania powstało dopiero 1 stycznia 2024 roku, zatem nie mogło się przedawnić w sposób opisany w decyzji nr 261/24. Po trzecie, powołanie się przez wojewodę [REDAKTOWANO] w okolicznościach sprawy na przedawnienie stanowi nadużycie prawa (art. 5 k.c.) (*pozew k. 3-13v.*).

W piśmie z 27 maja 2024 roku pełnomocnik powódki zmodyfikował powództwo w zakresie punktu 1. żądania w ten sposób, że zamiast o zasądzenie kwoty [REDAKTOWANO] wnosił o zasądzenie od Skarbu Państwa – Wojewody Lubelskiego kwoty [REDAKTOWANO] wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Podniósł, że strona powodowa w treści uzasadnienia omyłkowo wskazała, że żąda rekompensaty za 35 dni, podczas gdy w rzeczywistości były to 84 dni. Zakaz został wprowadzony 1 grudnia 2021 roku, zatem powódka analogicznie jak we wniosku z 16 lutego 2024 roku wybrała jako podstawę kalkulacji czerwiec, lipiec i sierpień 2021 roku. W tych miesiącach powódka osiągnęła łączny przychód w wysokości [REDAKTOWANO], co daje średnio [REDAKTOWANO] zł miesięcznie. Rekompensata za każde 30 dni zakazu przebywania w przypadku powódki wynosi więc [REDAKTOWANO] zł. Powódka w postępowaniu dochodzi rekompensaty za okres od 17 marca 2022 roku do 10 czerwca 2022 roku, czyli za 84 dni, nie zrzekając się prawa do rekompensaty za pozostałe okresu zakazu przebywania. Dochodzona pozwem rekompensata za 84 dni zakazu przebywania wynosi [REDAKTOWANO] (*modyfikacja pozwu k. 35-37*).

W odpowiedzi na pozew z 2 września 2024 roku Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę Lubelskiego zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wnosil o:

1. oddalenie powództwa,
2. zasądzenie od powódki [REDAKTOWANO] na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody Lubelskiego kosztów procesu, w tym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa

procesowego, według norm przepisanych wraz z odsetkami, o których stanowi art. 98 § 1¹ k.p.c.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powódki. Zakwestionował roszczenie dochodzone pozwem co do zasady i wysokości. Zakwestionował, jako niewykazane, twierdzenia powódki dotyczące przychodów za okres czerwiec-sierpień 2021 roku. W ocenie pozwanego żądanie zgłoszone w niniejszej sprawie powinno zostać ocenione z uwzględnieniem właściwym dla norm publicznoprawnych, a przytoczone w pozwie cywilistyczne rozważania dotyczące pojęcia świadczenia lub roszczenia pozostają irrelevantne dla rozstrzygnięcia. Pozwany podniósł, że właściwym dla oceny roszczeń powódki jest stan prawny obowiązujący w 2022 roku, bowiem tego okresu (17 marca – 10 czerwca 2022 roku) dotyczy powództwo. Uprawnienie do otrzymania rekompensaty za wprowadzenie czasowego zakazu przebywania na podstawie rozporządzeń MSWiA z 30 września 2021 roku oraz z 28 lutego 2022 roku należy oceniać z uwzględnieniem limitu pomocy de minimis wynikającego z rozporządzenia nr 1407/2013 (tj. 200.000 EUR). W ocenie pozwanego strona powodowa nie wykazała żądania pozwu co do wysokości. Pozwany zakwestionował też żądanie zasądzenia należności ubocznych. Za niezasadne uznał powoływanie się przez powódkę na instytucje nadużycia prawa przez pozwanego. Powódka nie wskazała przy tym jakichkolwiek zasad współżycia społecznego, które miałyby naruszyć Skarb Państwa (*odpowieź na pozew k. 48-61*).

W replice na odpowiedź na pozew z 11 marca 2025 roku pełnomocnik powoda podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, wskazał na cywilnoprawny charakter roszczenia o rekompensatę. Podniósł, że rekompensata udzielana jest na wniosek i nie powstaje z mocy prawa. Odnośnie wysokości rekompensaty podniósł, że pozwany miał obowiązek zlecić sprawdzenie poprawności danych zawartych we wniosku o rekompensatę. Kontrola została przeprowadzona i potwierdziła, że powódka wskazała prawidłowy przychód (*replika k. 95-99v.*).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

[REDAKTOWANE], prowadząca działalność gospodarczą pod firmą [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] jest indywidualnym przedsiębiorcą świadczącym usługi hotelarskie w rozumieniu ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych. Prowadzi ona ponadto działalność gospodarczą [REDAKTOWANE] w miejscowości [REDAKTOWANE]. Miejscowości te (z wyjątkiem miejscowości Sobibór) nie były objęte czasowym zakazem przebywania wprowadzonym na podstawie rozporządzenia MSWiA z 28 lutego 2022 roku (*informacja z CEIDG k. 18-19*).

[REDAKTOWANE] świadczy usługi m.in. w powiecie włodawskim, w gminie Włodawa, na terenie której:

- a) Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 2 września 2021 roku wprowadzono stan wyjątkowy, początkowo na 30 dni, a następnie na kolejne 60 dni, do 1 grudnia 2021 roku;
- b) Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 30 listopada 2021 roku w sprawie wprowadzenia czasowego zakazu przebywania na określonym obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi od 1 grudnia 2021 roku do 1 marca 2022 roku;
- c) Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 28 lutego 2022 roku w sprawie wprowadzenia czasowego zakazu przebywania na określonym obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi od 2 maja 2022 roku do 30 czerwca 2022 roku.

Ustawą z 29 września 2021 roku o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 roku (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 425) przyznano przedsiębiorcom prowadzącym usługi hotelarskie na terenach objętych stanem wyjątkowym (art. 2) oraz zakazem przebywania (art. 2a) prawo do rekompensaty (art. 1 ust. 1). Rekompensata ustalana miała być się za okres 30 dni trwania stanu wyjątkowego w wysokości 65% średniego miesięcznego przychodu podmiotu, o którym mowa w art. 1,

zwanego dalej "wnioskodawcą", z prowadzonej przez niego działalności, o której mowa w art. 1, na obszarze obejmującym obręby ewidencyjne wymienione w załączniku do rozporządzenia, o którym mowa w art. 1 ust. 1, w okresie obejmującym czerwiec, lipiec i sierpień 2021 roku. W przypadku przedłużenia stanu wyjątkowego, o którym mowa w art. 1 ust. 1, albo jego zniesienia przed upływem czasu, na jaki został wprowadzony, wysokość rekompensaty ustalana miała być proporcjonalnie do czasu jego trwania (art. 2 Ustawy o rekompensacie). Zgodnie z art. 6 ustawy, rekompensata stanowi pomoc de minimis, co oznacza, że jest limitowana: w trzech kolejnych latach łączna pomoc dla jednego podmiotu nie mogła przekroczyć kwoty 200.000 EUR (do grudnia 2023 roku) (Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. U. UE. L. z 2013 r. Nr 352, str. 1 z późn. zm.) i 300.000 EUR (od 1 stycznia 2024 roku) (Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. U. UE. L. z 2023 r. poz. 2831)).

Przepisy art. 5 ust. 1-3 i 5 oraz art. 6-9 ustawy z dnia 22 listopada 2002 roku o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela znajdował tu odpowiednie zastosowanie (art. 3 ust. 6 ustawy).

Zgodnie z art. 8 Ustawy z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela (Dz. U. Nr 233, poz. 1955, dalej jako „Ustawa o stratach”) roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem roku od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o powstaniu straty majątkowej. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia zniesienia stanu nadzwyczajnego.

W konsekwencji, decyzją nr 52/2022 z 13 stycznia 2022 roku Wojewoda Lubelski udzielił Ewie Szeloch rekompensaty w formie pomocy publicznej (de minimis) w kwocie [REDAKTOWANO] zł brutto, stanowiącej równowartość [REDAKTOWANO] rekompensującej negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa lubelskiego w 2021 roku za okres od 12 października

2021 roku do 30 listopada 2021 roku (*decyzja nr 52/2022 z 13 stycznia 2022 roku k. 114-116*).

Decyzją nr 93/2022 z 21 lutego 2022 roku Wojewoda Lubelski udzielił Ewie Szeloch rekompensaty w formie pomocy publicznej (de minimis) w kwocie [REDAKTOWANO] brutto, stanowiącej równowartość [REDAKTOWANO] rekompensującej negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z wprowadzeniem czasowego zakazu przebywania na obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi za okres od 1 grudnia 2021 roku do 1 lutego 2022 roku (*decyzja nr 93/2022 k. 111-113*).

Decyzją nr 123/2022 z 23 marca 2022 roku Wojewoda Lubelski udzielił Ewie Szeloch rekompensaty za okres od 2 marca 2022 roku do dnia 20 marca 2022 roku w formie pomocy publicznej (de minimis) w wysokości [REDAKTOWANO] brutto, stanowiącej równowartość [REDAKTOWANO] rekompensującej negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z wprowadzeniem czasowego zakazu przebywania na obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi (*decyzja nr 123/2022 k. 108-110*).

We wniosku z 29 stycznia 2024 roku Ewa Szeloch zwróciła się o wypłatę rekompensaty związanej z działalnością gospodarczą prowadzoną pod adresem Sobibór Wieś 30, 22-200 Włodawa, za okres obowiązywania czasowego zakazu przebywania: 17 marca 2022 rok -10 czerwca 2022 rok. Wniosek wpłynął do Wojewody Lubelskiego 16 lutego 2024 roku. Decyzją nr 261/2024 z 26 kwietnia 2024 roku Wojewoda odmówił udzielenia rekompensaty. W treści decyzji Wojewoda wskazał, iż rekompensata i odszkodowanie to wyrazy bliskoznaczne, także odpowiednie stosowanie art. 8 ustawy o stratach do rekompensaty polega na modyfikacji jedynie hipotezy przepisu, tj. zamiast „roszczenie o odszkodowanie” należy przyjąć „roszczenie o rekompensatę”. W ocenie wojewody roszczenie Ewy Szeloch o rekompensatę uległo przedawnieniu (*wniosek k.71, oświadczenie k. 72-73, formularz k. 74-77, decyzja nr 261/2024 k. 21-24v., podsumowanie księgi przychodów i rozchodów k. 69, oświadczenia k. 78-80*).

Decyzją nr 192/2022 z 12 lipca 2022 roku Wojewoda Lubelski udzielił Ewie Szeloch rekompensaty za okres od 2 marca 2022 roku do dnia 20 marca 2022 roku w formie pomocy publicznej (de minimis) w wysokości [REDAKTOWANO] brutto, stanowiącej

równowartość [REDAKTOWANO], rekompensującej negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z wprowadzeniem czasowego zakazu przebywania na obszarze w strefie nadgranicznej przyległej do granicy państwowej z Republiką Białorusi. W tej samej decyzji wojewoda odmówił udzielenia w/w rekompensaty za okres od 2 marca 2022 roku do dnia 20 marca 2022 roku w formie pomocy publicznej (de minimis) w wysokości [REDAKTOWANO] brutto, w związku z faktem iż całkowita kwota pomocy de minimis przyznanej przez państwo członkowskie jednemu przedsiębiorcy nie może przekroczyć 200.000 EUR w okresie trzech ostatnich lat podatkowych (*decyzja nr 192/2022 k. 26-28v.*).

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy. Żadna ze stron nie zgłaszała zastrzeżeń, co do ich prawdziwości. Sąd z urzędu nie dostrzegł również jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania ich mocy dowodowej. Stąd też, ta kategoria dowodów została obdarzona w całości walorem wiarygodności.

Spór zasadniczo miał charakter prawny i dotyczył interpretacji przepisów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo, jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

Spór między stronami sprowadzał się do ustalenia, czy zwiększenie limitów pomocy de minimis rodzi nowe uprawnienie (lub zmienia treść uprawnienia już zrealizowanego) do uzyskania środków publicznych na podstawie zdarzeń z przeszłości, w związku z którym uprawniony otrzymał uprzednio pomoc de minimis w maksymalnej wówczas wysokości.

Stosownie do art. 1 ustawy z dnia 29 września 2021 roku o rekompensacie w związku z wprowadzeniem stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego w 2021 roku (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 425). przedsiębiorcy oraz rolnicy świadczący usługi hotelarskie w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i

przewodników turystycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2211) oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w zakresie gastronomii, na obszarze obejmującym obręby ewidencyjne wymienione w załączniku do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze części województwa podlaskiego oraz części województwa lubelskiego (Dz. U. poz. 1612), którzy prowadzą działalność w czasie stanu wyjątkowego wprowadzonego tym rozporządzeniem, za okres obowiązywania stanu wyjątkowego mogą otrzymać rekompensatę z budżetu państwa, zwaną dalej „rekompensatą”.

Stosownie do art. 2a w/w ustawy rekompensata przysługuje także podmiotom, o których mowa w art. 1, prowadzącym działalność na obszarze objętym czasowym zakazem przebywania, o którym mowa w art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 295) (ust. 1).

Rekompensatę ustala się za okres 30 dni trwania zakazu przebywania, o którym mowa w ust. 1, w wysokości 65% średniego miesięcznego przychodu podmiotu z prowadzonej przez niego działalności na obszarze objętym czasowym zakazem przebywania, w okresie obejmującym 3 wybrane miesiące z 6 miesięcy poprzedzających wprowadzenie tego zakazu (ust. 2).

Wskazać należy, iż rekompensata określona w art. 2a ustawy o rekompensacie nie ma charakteru cywilnoprawnego, lecz stanowi uprawnienie wynikające z norm prawa publicznego. Rekompensata ma charakter pomocy de minimis (art. 6 ustawy o rekompensacie). Pomoc de minimis stanowi zaś pomoc publiczną (*por. wyrok Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego w Łodzi, sygn. akt I SA/Łd 1022/15 – orzeczenia.nsa.gov.pl*). Powstaje tym samym stosunek publicznoprawny, w ramach którego przekazywane są środki publiczne na określony cel – w niniejszej sprawie było to łagodzenie ekonomicznych skutków legalnych działań państwa związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wschodniej granicy. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, iż ustawodawca pozostawił uprawnionemu wybór zawnioskowania o środki publiczne (rekompensatę) lub wystąpienia z żądaniem cywilnoprawnym według zasad ogólnych (art. 5 ustawy o rekompensacie).

W ocenie Sądu uprawnienie do otrzymania rekompensaty powstaje sukcesywnie z każdym dniem obowiązywania zakazu przebywania dla podmiotu, który spełnia

przesłanki określone w art. 2a w zw. z art. 1 ustawy o rekompensacie. Przesłanką przyznania pomocy nie jest złożenie wniosku oraz brak wyczerpania limitu pomocy de minimis. Nabycie prawa do rekompensaty następuje ex lege wobec spełnienia przesłanek ustawowych, które warunkują przyznanie tego prawa. Wniosek o świadczenie stanowi jedynie żądanie realizacji prawa wykreowanego ex lege. Data złożenia wniosku uruchamia tylko wypłatę należności przysługującej z mocy prawa po spełnieniu wymaganych warunków ustawowych świadczenia i stanowi jedynie potwierdzenie prawa do wypłaty świadczenia (*por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 listopada 2006 roku, III UK 95/06, LEX nr 950628*).

Bezsporny między stronami był fakt, iż do końca 2023 roku maksymalna kwota pomocy de minimis, wynikająca z rozporządzenia nr 1407/2013, wynosiła 200.000 EUR. Od 1 stycznia 2024 roku na podstawie rozporządzenia nr 2023/2831 limit ten zwiększono do kwoty 300.000 EUR.

Wbrew jednak stanowisku powódki wejście w życie rozporządzenia nr 2023/2831 nie spowodowało powstania roszczenia o dodatkową rekompensatę.

Powódka przed 1 stycznia 2024 roku otrzymała rekompensatę w łącznej kwocie odpowiadającej [REDAKTED], wyczerpując limit pomocy de minimis.

W niniejszej sprawie powódka dochodzi rekompensaty za okres od 17 marca 2022 roku do 10 czerwca 2022 roku (po modyfikacji powództwa k.36-37).

W ocenie Sądu właściwym dla oceny roszczeń powódki jest stan prawny obowiązujący w 2022 roku, bowiem tego okresu dotyczy powództwo. W ówczesnym stanie prawnym limit pomocy de minimis, wynikający z rozporządzenia nr 1407/2013 wynosił 200.000 EUR.

Powódka otrzymała już rekompensatę za okres od 17 marca 2022 roku do 10 czerwca 2022 roku, natomiast w ocenie Sądu rozporządzenie nr 2023/2831 znajduje zastosowanie do stanów faktycznych zaistniałych już po 1 stycznia 2024 roku.

Motyw 11 rozporządzenia nr 2023/2831 definiuje, że przyznana pomoc de minimis uznaje się za przyznaną w momencie, gdy przedsiębiorstwo uzyska prawo do otrzymania pomocy, niezależnie od terminu jej faktycznego wypłaty.

Jak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z 26 lipca 1991 roku, sygn. akt I PRN 34/91, podstawową i niekwestionowaną zasadą współczesnego prawa intertemporalnego jest

reguła "tempus regit actum", co oznacza, że zdarzenia prawne ocenia się wedle stanu prawnego, obowiązującego w dacie, gdy konkretne zdarzenie miało miejsce. Zasada ta ma zatem poważne znaczenie dla oceny dopuszczalności retroaktywnego działania ustawy i dopuszczalności posługiwania się tą konstrukcją. Zgodzić się też należy z poglądem wyrażonym w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 V 1986 r. (U 1/86), iż od zasady nieretroakcji powinno się odstępować tylko wyjątkowo, a odstępstwo może wynikać tylko z wyraźnego brzmienia ustawy (a więc nie z treści aktu niższej rangi), i nie może być przedmiotem wnioskowań opartych na domniemaniach.

Z uwagi na powyższe powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na uprzednie wykorzystanie obowiązującego limitu udzielonej pomocy de minimis.

Niezależnie od powyższego powództwo podlegało oddaleniu w zakresie obejmującym okres od 17 marca 2022 roku do 20 marca 2022 roku, bowiem za okres ten powódka otrzymała rekompensatę w kwocie [REDAKTED] na podstawie decyzji Wojewody Lubelskiego nr 192/2022 z 12 lipca 2022 roku. Powyższa decyzja nie została wyeliminowana z obrotu prawnego i wiąże sąd powszechny w niniejszej sprawie.

Wskazać ponadto należało, iż zasadny okazał się podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia.

Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

Stosownie do art. 8 zd. 1 ustawy o stratach „roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem roku od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o powstaniu straty majątkowej”. Jest to moment, w którym poszkodowany powziął wiedzę o zaistnieniu stanu faktycznego, który wypełnił ustawowe przesłanki przyznania prawa do rekompensaty.

Z tego względu roczny termin przedawnienia rozpoczął się z końcem okresu, za który przedsiębiorca domaga się rekompensaty. W niniejszej sprawie będzie to 10 czerwca 2022 roku, co oznacza, że termin przedawnienia upłynął 10 czerwca 2023 roku. Powódka złożyła wniosek o rekompensatę 16 lutego 2024 roku, a więc po upływie

terminu przedawnienia. Powódka nie wykazała, iż podjęła jakiekolwiek czynności, które mogłyby przerwać bieg przedawnienia w trybie art. 123 § 1 k.c.

Wbrew twierdzeniom strony powodowej publicznoprawny charakter uprawnień nie pozbawia pozwanego prawa do wykorzystania instytucji przedawnienia. W sprawie znajduje bowiem zastosowanie przepis szczególny, tj. art. 8 ustawy o wyrównywaniu strat. Wprowadzenie przepisu szczególnego dotyczącego przedawnienia nie oznacza zmiany charakteru uprawnienia z publicznoprawnego na cywilnoprawny. Tym samym brak jest podstaw do stosowania w niniejszej sprawie norm kodeksu cywilnego.

W tym też miejscu należy nadmienić, że podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia w ocenie Sądu nie może zostać uznane za nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c.

Jak powszechnie uznaje się w doktrynie i orzecznictwie, uznanie zarzutu przedawnienia za nadużycie prawa jest co prawda dopuszczalne, jednak w wyjątkowych wypadkach, po dokonaniu całościowej oceny okoliczności danej sprawy, w tym po zbadaniu, czy opóźnienie nie jest nadmierne (*zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2019 r., V CSK 380/18*).

W przedmiotowej sprawie, przy całej trudności sytuacji, w jakiej się znalazła powódka, nie może umknąć uwadze Sądu, że uchybienie terminowi jest jednak znaczące. Należy przypomnieć, iż art. 5 ma charakter wyjątkowy i aby można przyjąć, że podniesienie zarzutu przedawnienia jest nie do pogodzenia z zasadami współżycia społecznego, musi zostać wykazane, że bezczynność wierzyciela w dochodzeniu roszczenia była usprawiedliwiona wyjątkowymi okolicznościami. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie takie okoliczności nie występują.

Nadto art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy do zasądzenia świadczenia. Stanowi on jedynie podstawę do obrony przed żądaniem, które naruszałoby zasady współżycia społecznego (*wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 4 lipca 2019 roku, I ACa 256/18, LEX nr 3270771*).

Jednocześnie podkreślić należy, iż wprowadzenie przedmiotowych stanu wyjątkowego, jak również czasowego zakazu przebywania stanowiły legalne działania władzy publicznej.

Art. 2 ust. 2 ustawy o stratach stanowi, iż odszkodowanie przyznane w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu nadzwyczajnego, obejmuje wyrównanie straty majątkowej, bez korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby strata nie powstała.

Nie można zatem uznać, iż działania pozwanego stanowiły próbę uniknięcia obowiązku pełnego naprawienia szkody. Podkreślenia wymaga, iż ustawodawca nie wyłączył uprawnionym możliwości dochodzenia swych roszczeń na drodze cywilnej – nie istniała żadna przeszkoda, która uniemożliwiałaby poszkodowany skierowania powództwa do sądu cywilnego. Powódka uznając, iż maksymalny limit pomocy de minimis jest zbyt niski na pokrycie jego szkód, mógł wystąpić o odszkodowanie na zasadach ogólnych.

Nadto, Sąd w niniejszej sprawie nie był związany treścią uzasadnienia decyzji wydanych przez Wojewodę Podlaskiego, które odnosiły się do odmiennych stanów faktycznych. Sąd w postępowaniu cywilnym jest związany ostateczną decyzją administracyjną. Oznacza to, że sąd jest obowiązany uwzględnić stan prawny wynikający z osnowy ostatecznej decyzji administracyjnej, który stanowi element stanu faktycznego sprawy. Treść decyzji, czyli rozstrzygnięcie (osnowa) zawiera ustalenie konsekwencji stosowanego przepisu prawa materialnego. Uzasadnienie natomiast nie jest częścią składową rozstrzygnięcia (art. 107 § 1 k.p.a.) (*wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 stycznia 2020 roku, sygn. akt I ACa 225/19*).

Na marginesie, niezasadny okazał się zarzut strony pozwanej dot. braku wykazania żądania pozwu co do wysokości.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy o rekompensacie w celu weryfikacji danych zawartych we wniosku wojewoda może przeprowadzać kontrole lub zlecać ich przeprowadzenie. Jeżeli kwota rekompensaty przekracza kwotę 65.000 zł, przeprowadzenie kontroli ma charakter obligatoryjny.

W realiach niniejszej sprawy pozwany zlecił stosowną kontrolę Urzędowi Skarbowemu, który nie zakwestionował oświadczenia powódki o uzyskanych przychodach, nie ma zatem podstaw do uznania, iż powódka nie wykazała swojego roszczenia, co do wysokości.

Sąd w postępowaniu cywilnym obowiązany jest uwzględniać stan prawny wynikający z osnowy ostatecznej decyzji administracyjnej, chyba że decyzja została wydana przez organ niepowołany lub w zakresie przedmiotu orzeczenia bez jakiegokolwiek podstawy w obowiązującym prawie materialnym względnie z oczywistym naruszeniem reguł postępowania administracyjnego.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie artykułu 102 k.p.c.

Decyzja o zastosowaniu tego przepisu jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym Sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępianie, i w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2006 roku, sygn. akt III CK 221/05*).

Sąd decydując o zastosowaniu artykułu 102 k.p.c. miał na uwadze, że niniejsza sprawa ma w zasadzie precedensowy charakter, powódka składając przedmiotowy pozew działał w dobrej wierze, w przekonaniu swoich racji, opierając swoje stanowisko na decyzji Wojewody Podlaskiego. Nadto, Sąd wziął pod uwagę iż powódka poniosła niewątpliwie szkodę w wyniku ograniczenia jej prawa do prowadzenia działalności gospodarczej, na co w istocie nie miała wpływu, a co doprowadziło do znacznych strat w jej majątku.

W tych okolicznościach zasadnym było odstąpić od obciążania powódki kosztami procesu.

Z tych wszystkich względów i w oparciu o wskazane przepisy, Sąd orzekł jak w wyroku.